

(L)

Projekt

**UCHWAŁA NR .../2011
RADY GMINY JUCHNOWIEC KOŚCIELNY**

z dnia ..... 2011 roku

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591, z 2002r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806; z 2003r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568; z 2004r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 167 poz. 1759; z 2005r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457; z 2006r. Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337; z 2007r. Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218; z 2008r. Nr 180 poz. 1111, Nr 223 poz. 1458; z 2009r. Nr 52 poz. 420, Nr 157 poz. 1241; z 2010r. Nr 28 poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106 poz. 675) w związku z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493; z 2009r. Nr 206 poz. 1589, z 2010r. Nr 28 poz. 146 Nr 125 poz. 842) Rada Gminy Juchnowiec Kościelny uchwala, co następuje

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Juchnowiec Kościelny

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

WÓJT
mgr Krzysztof Marciniowicz

W/Z Kierownika
GŁÓWNY SPECJALISTA
mgr Alicja Baran

**SPRAWDZONO POD WZGLĘDEM
MERYTORYCZNO-PRAWNYM**

RADCA PRAWNY
Magdalena Osinska-Błaszczak

Załącznik do Uchwały Nr...../2011
Rady Gminy Juchnowiec Kościelny
z dnia .....

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2011–2020**

Przemoc w rodzinie – analiza zagadnienia

Prezentowany Program opracowano z myślą o ciągłej potrzebie inicjowania wyspecjalizowanych procesów wsparcia społecznego. Głównym celem programu jest realizacja zadań gminnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – szczególnie poprzez promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia, jak również praca ze sprawcami przemocy nad zmianą ich zachowań. Poszczególne segmenty programu zostały opracowane w taki sposób, aby umożliwić, jak najszerszy kontakt ze środowiskiem lokalnym, a szczególnie z rodzinami i podmiotami doświadczającymi przemocy.

Zachodzące przemiany społeczne powodują powstawanie znacznych dysproporcji pomiędzy potrzebami środowisk lokalnych, a realnymi możliwościami ich realizacji przez Gminę. Ważną intencją programu jest również dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym pakietem działań, adresowanych do sprawców.

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska.

Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat w Krajach Europy Zachodniej jest traktowane jako ważny problem społeczny. W czasie kilkunastu lat powstało wiele dokumentów organizacji międzynarodowych, które zalecają Krajom Członkowskim Unii Europejskiej podjęcie zmian prawa i praktyki w celu skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielania pomocy ofiarom przemocy i skuteczniejszych oddziaływań na sprawców przemocy w rodzinie.

Próba podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn.zm.). Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. W ten sposób zrobiony został pierwszy krok ku podniesieniu świadomości społecznej w zakresie zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Nadano działaniom z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ramy prawne,

podnoszące tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Jego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

Historia ludzkości pełna jest tragicznych przykładów przemocy człowieka wobec drugiego człowieka. Przemoc towarzyszy człowiekowi od niepamiętnych czasów, a jej stosowanie powoduje wielorakie negatywne skutki w różnych dziedzinach życia rodzinnego oraz stosunkach międzyludzkich. Massmedia pokazują przeróżne sceny przemocy, a różne publikacje informują, że zjawisko to ma tendencję wzrostową. Z podawanych informacji wynika, że najczęściej przemoc stosowana jest w rodzinie.

Rodzina jako grupa pierwotna, „stanowi zbiorowość o wyjątkowej intymności i emocjonalnym powiązaniu jej członków. Stanowi naturalne środowisko, w którym człowiek wyrasta i rozwija się. Zapewnia także swym członkom podstawowe materialne warunki bytowania” (Krajewski, 2009, s. 116). Rodzina jest nośnikiem największych wartości oraz wzorem zachowań pożądanych ze społecznego punktu widzenia.

Zdarza się jednak, że w rodzinach narastają zjawiska społecznie niepożądane, mogące wyzwać szeroko rozumiane zjawiska patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym staje się przemoc w rodzinie.

Przemoc jest różnie definiowana i klasyfikowana w dostępnej, szerokiej literaturze na ten temat. Przemoc to jedno z najbardziej niepokojących zjawisk współczesnego świata, jest mechanizmem regulującym stosunki panujące między ludźmi w różnych grupach, instytucjach, środowiskach i układach społecznych.

I. Pospiszyl przemoc definiuje jako „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji” (Pospiszyl, 1994, s. 14).

Natomiast J. Mellibruda uważa, że „przemoc jest zawsze intencjonalna, narusza prawa i dobra osobiste jednostki, zawsze powoduje szkody” (Mellibruda, Remedium XII 1993).

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – „przemoc w rodzinie jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie

naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym wolność seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą” (Dz. U. z 2005r Nr 180, poz.1493 z późn. zm.).

„Przemoc jest to zjawisko wynikające z działania człowieka charakteryzujące się tym, że:

- 1) jest intencjonalne - jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- 2) istnieje wyraźna asymetria sił - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy w różnych obszarach
- 3) narusza prawa i dobra osobiste ofiary - sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (prawo do nietykalności fizycznej, godności szacunku, itp.)
- 4) powoduje cierpienie i ból ofiary - sprawca naraża życie i zdrowie na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienie sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony” (Sędzicki, 2008/2009, s. 108).

Klasyfikacja form przemocy jest dość trudna, ponieważ różni badacze stosują różne jej kryteria. Można wyodrębnić dwa typy przemocy, której sprawcami są dorośli (przemoc wobec małżonka, przemoc wobec dziecka), dwa typy przemocy, której sprawcami są dzieci (przemoc wobec rodziców, przemoc wobec rodzeństwa) i jeden typ przemocy, w którym sprawcami mogą być i dorośli i dzieci (przemoc wobec osób w podeszłym wieku).

Ze względu na obszar funkcjonowania człowieka najczęściej wyróżnia się cztery rodzaje przemocy: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna, przemoc ekonomiczna. Każda z tych form jest raniąca i nie można wartościować, która jest bardziej dotkliwa i poważna.

„**Przemoc fizyczna** jest to każdego rodzaju zachowanie z użyciem siły, którego wynikiem jest celowe zranienie np.: popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni lub noża, świadome stwarzanie niebezpiecznych sytuacji stanowiących zagrożenie fizyczne (np. szybka jazda samochodem), wykręcanie rąk, krępowanie lub uwięzienie, itp.

Przemoc psychiczna jest to posunięcie mające na celu zniszczenie pozytywnego obrazu własnej osoby np.: wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzenie, narzucanie

własnych poglądów, ciągle krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, stosowanie gróźb, szantażowanie, świadome nie udzielenie pomocy w potrzebie, oskarżanie, okłamywanie, niedotrzymywanie obietnic, nadużywanie zaufania, ograniczanie snu i pożywienia.

Przemoc seksualna jest to zmuszanie do różnego rodzaju niechcianych postępowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np. nieakceptowane pieszczoty, praktyki seksualne, seks z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, krytykowanie zachowań seksualnych, kontynuowanie wtedy, gdy kobieta nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy obawia się odmówić, atak albo fizyczne ranienie narządów płciowych w czasie aktu seksualnego, krytykowanie i wyzywanie kobiety wyzwiskami poniżającymi w sferze seksualnej.

Przemoc ekonomiczna jest to zupełne uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka” (Dobrzyńska-Masterhazy, 1999, s. 119).

Poniższa tabela w sposób bardziej obrazowy przedstawia formy przemocy.

Tabela 1. Dwuczynnikowa klasyfikacja przemocy w rodzinie z przykładami jej głównych form

	Przemoc fizyczna	Przemoc psychiczna	Przemoc seksualna
Aktywne nadużycia	Obrażenia, które nie są skutkiem wypadku. Zniewolenie z użyciem siły.	Poniżanie. Nadużycia emocjonalne. Pozbawienie środków materialnych.	Kazirodztwo. Napad i gwałt.
Bierne zaniedbania	Brak opieki zdrowotnej. Fizyczne zaniedbanie.	Nieokazywanie uczuć. Lekceważenie emocjonalne. Lekceważenie potrzeb materialnych.	Brak należytej opieki. Prostytucja.

Źródło: Mazur, 2002, s. 39.

Analizując zjawisko przemocy domowej oraz trudności związane z podjęciem kroków przez „[...] osoby doświadczające przemocy o przerwaniu tego faktu, istotne jest poznanie cyklu przemocy. Zdecydowana większość osób doświadcza przemocy w sposób cykliczny. Jednocześnie obecność cykli daje wyjaśnienie dla powstawania procesu wiktyimizacji ofiar i pojawiającego się w zachowaniu ofiar syndromu wyuczonej bezradności” (Hołyst, 2006, s. 150).

W cyklu przemocy występują trzy fazy:

Faza I – „wzrost napięcia między partnerami, powody najczęściej są błahe, przemoc ma formę werbalną, stosunkowo łagodną.

Faza II – w tej fazie napięcie wzrasta tak, że dochodzi do ataku (bicia i przemocy).

Faza III – po napaści, dochodzi do spadku napięcia, często do pogodzenia, wyrażenia skruchy i przeprosin ze strony sprawcy, jest to tzw. okres miodowy. Po pewnym czasie, niezależnie od tego jak postępuje partnerka, napięcie ponownie rośnie i cykl się powtarza.

Na początku występowania przemocy okres miodowy jest nasycony pozytywnymi emocjami, ale z czasem traci on swój uczuciowy charakter. Sprawcy coraz bardziej dostrzegają bezradność ofiary i tracą poczucie winy” (Dobrzyńska – Mesterhazy, 1999, s. 122 - 123).

Ofiary przemocy cechuje często deficyt umiejętności rozwiązywania problemów, czują się częściowo odpowiedzialne za doznawaną przemoc. Uważają swoją sytuację za trudną, jednak nie oceniają jej tak surowo jak osoby postronne. Ofiary przemocy cierpią na różnego rodzaju zaburzenia natury psychologicznej: popadają w depresję, występuje niepokój oraz wybuchy płaczu, śmiechu lub agresji. Cechuje je również niepewność, nieuzasadnione reakcje lękowe, ciągłe poczucie zagrożenia. Trudno jest od tych osób oczekiwać rozsądnych zachowań, gdyż ich umysłem cały czas rządzi strach. Ofiarami przemocy w rodzinie stają się zazwyczaj członkowie rodzin, przeważnie kobiety i dzieci.

Sprawcą przemocy może być osoba, która chce odreagować niepowodzenia w pracy, wyładować frustrację, ukryć kompleksy, zmanifestować swoją dominację. Z badań L. Walker dotyczących problemu przemocy w rodzinie wynika, że możliwe jest wskazanie najczęściej pojawiających się cech charakteryzujących sprawców przemocy. Sprawców przemocy (głównie mężczyzn) charakteryzuje:

- niska samoocena,
- tradycyjne poglądy na temat rodziny, tj. dominującej roli mężczyzny i stereotypowej, skoncentrowanej na domu, roli kobiety,
- obwinianie innych za swoje zachowanie,
- patologiczna zazdrość,
- prezentacja cech „podwójnej osobowości”, co oznacza, że poza sytuacjami przemocowymi okazują wiele czułości, troski i dbania o swoje żony (zachowania te są eskalowane poczuciem winy i próbą rekompensaty wobec partnerki),
- odczuwanie wielu nasilonych objawów stresowych,

- częste używanie seksu jako formy agresji i sposobu na podniesienie własnej samooceny,
- niedowierzanie w negatywne konsekwencje własnej przemocy (Bielawska-Batorowicz, 1997, s. 83).

Sprawca stosuje przemoc, by zwrócić uwagę na siebie, manipuluje otoczeniem i wymusza zaspokojenie własnych potrzeb, poszukuje zemsty za krzywdy doznawane obecnie, jak i w przeszłości czy dostosowuje się do norm kulturowych i oczekiwań.

Przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna lub ekonomiczna popełniana na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. W świetle przepisów prawnych Kodeksu Karnego zgodnie z niżej wymienionymi artykułami podlega karze pozbawienia wolności.

Art. 207 §1 kodeksu karnego mówi o tym, że znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ścigane z urzędu). Natomiast art. 191 §1 kodeksu karnego mówi, że - kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbą bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia - podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (ścigane z urzędu).

Art. 197 §1 kodeksu karnego definiuje przestępstwo zgwałcenia - kto przemocą lub groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego).

Art. 209 §1 kodeksu karnego - kto uporczywie uchyla się od wykonywania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych - podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego). (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Juchnowiec Kościelny ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2011–2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31 grudnia 2010 r. Gmina Juchnowiec Kościelny liczyła 14.408 mieszkańców. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2010 odnotowano łącznie 561 interwencji z czego interwencji domowych stwierdzono 141. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010r. funkcjonariusze z Posterunku Policji w Juchnowcu Górnym wszczęli i przeprowadzili 42 postępowania dotyczące przemocy domowej i procedury w ramach „Niebieskiej Karty”. Ponadto złożono 35 wniosków o leczenie od uzależnienia alkoholowego do GKRPA przy Urzędzie Gminy w Juchnowcu Kościelnym i Prokuratury Rejonowej w Białymstoku.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 roku było 70 zgłoszeń, 19 osób podjęło leczenie odwykowe, a w stosunku do 13 osób skierowano do Sądu wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym wynika, że na dzień 31 grudnia 2010r. odnotowano 26 zgłoszeń o przemoc domowej, z których w 9 przypadkach założono „Niebieską Kartę”.

Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci. Sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu.

W szkołach na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny zanotowano akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzwiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

I. Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

II. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

III. Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Gminnym Systemem Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną ,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych..

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)

IV. Zasoby Gminy Juchnowiec Kościelny w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
  - Ośrodek Pomocy Społecznej,
  - Posterunek Policji w Juchnowcu Górnym Komisariatu Policji w Łapach
  - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - Punkt Konsultacyjno - Informacyjny
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
  - Zakłady Opieki Zdrowotnej,
  - Organizacje pozarządowe,
  - Parafie,
  - Sąd
  - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Białymstoku
  - Szkoły podstawowe i gimnazja

V. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VI. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VII. Realizacja celów Programu

CEL 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny

Działania:

1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie:

- Rada Gminy Juchnowiec Kościelny.

2. Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Wójt Gminy

3. Współpracujący w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- pracownicy socjalni,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele policji,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele ochrony zdrowia,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,

do obowiązków których należą:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

4. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działanie:

- Placówki oświatowo-wychowawcze,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,

CEL 2

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Białymstoku o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

Podmioty realizujące działania:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny

CEL 3

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

1. Utworzenie punktu informacyjnego:

- udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
- udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
- udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
- udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
- rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.

Podmiot realizujący działanie:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

2. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Policja,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Przedstawiciele oświaty,
- Przedstawiciele ochrony zdrowia.

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policja,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 marca każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej.

Sprawozdawczość

Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym do dnia 30 kwietnia każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Juchnowiec Kościelny, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Bibliografia:

1. Bielawska - Batorowicz E., Golińska L., Przemoc w rodzinie [w:] Kubacka- Jasiecka D., Lipowska-Teutsch A. (red.), Wobec przemocy Kraków, 1997.
2. Dobrzyńska – Mesterhazy A., Przemoc w rodzinie: diagnoza i interwencja kryzysowa [w:] Badura-Madej W., Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej, Katowice 1999.
3. Hołyst B., Wiktymologia, Warszawa 2006.
4. Krajewski Z., Unia Europejska-Geneza, problemy i elementy polityki społecznej, Warszawa 2009.
5. Mazur J., Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość , Warszawa 2002.
6. Mellibruda J., Oblicza przemocy, Remedium XII 1993.
7. Pospiszyl I., Przemoc w rodzinie, Warszawa 1994.
8. Sędzicki M. (red.), Praca socjalna wobec wyzwań współczesności, Warszawa 2008/2009.

Akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r Nr 180 poz.1493 z późn.zm.)
2. Ustawa z dnia 06 czerwca 1997 roku – Kodeks Karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)

